

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2017. gada 15. martā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — LESD 96. pants — Piemērojamība — Valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram taksometru pakalpojumu sniedzējiem ir aizliegts pasažieriem piešķirt atsevišķas sēdvietas — Valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram taksometru pakalpojumu sniedzējiem ir aizliegts iepriekš noteikt galamērķi — Valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram taksometru pakalpojumu sniedzējiem ir aizliegts pievilināt pasažierus

Lieta C-253/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *cour d'appel de Bruxelles* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 21. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 3. maijā, tiesvedībā

FlibTravel International SA ,

Léonard Travel International SA

pret

AAL Renting SA ,

Haroune Tax SPRL ,

Saratax SCS ,

Ryad SCRI ,

Taxis Bachir & Cie SCS ,

Abdelhamid El Barjraji ,

Abdelouahab Ben Bachir ,

Sotax SCRI ,

Mostapha El Hammouchi ,

Boughaz SPRL ,

Sahbaz SPRL ,

Jamal El Jelali ,

* * Tiesvedības valoda – franču.

Mohamed Chakir Ben Kadour ,

Taxis Chalkis SCRL ,

Mohammed Gheris ,

Les délices de Fes SPRL ,

Abderrahmane Belyazid ,

E.A.R. SCS ,

Sotrans SPRL ,

B.M.A. SCS ,

Taxis Amri et Cie SCS ,

Aramak SCS ,

Rachid El Amrani ,

Mourad Bakkour ,

Mohamed Agharbiou ,

Omar Amri ,

Jmili Zouhair ,

Mustapha Ben Abderrahman ,

Mohamed Zahyani ,

Miltotax SPRL ,

Lextra SA ,

Ismael El Amrani ,

Farid Benazzouz ,

Imad Zoufri ,

Abdel-Ilah Bokhamy ,

Ismail Al Bouhali ,

Bahri Messaoud & Cie SCS ,

Mostafa Bouzid ,

BKN Star SPRL ,

M.V.S. SPRL ,
A.B.M.B. SCS ,
Imatrans SPRL ,
Reda Bouyaknouden ,
Ayoub Tahri ,
Moulay Adil El Khatir ,
Redouan El Abboudi ,
Mohamed El Abboudi ,
Bilal El Abboudi ,
Sofian El Abboudi ,
Karim Bensbih ,
Hadel Bensbih ,
Mimoun Mallouk ,
Abdellah El Ghaffouli ,
Said El Aazzoui .

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], tiesneši M. Vilars [*M. Vilaras*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], M. Safjans [*M. Saffjan*] un D. Švābi [*D. Šváby*] (referents),

ģenerāladvokāts N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza

— *FlibTravel International SA* un *Léonard Travel International SA* vārdā – *P. Frühling, avocat,*

— *AAL Renting SA* un *Haroune Tax SPRL* vārdā – *V. Defraiteur, avocat,*

— *Saratax SCS, Ryad SCRI, Taxis Bachir & Cie SCS, Abdelhamid El Barjraji, Abdelouahab Ben Bachir, Sotax SCRI, Mostapha El Hammouchi, Boughaz SPRL, Sahbaz SPRL, Jamal El Jelali, Mohamed Chakir Ben Kadour, Taxis Chalkis SCRL, Mohammed Gheris, Les délices de Fes SPRL, Abderrahmane Belyazid, E.A.R. SCS, Sotrans SPRL, B.M.A. SCS, Taxis Amri et Cie SCS, Aramak SCS, Rachid El Amrani, Mourad Bakkour, Mohamed Agharbiou, Omar Amri, Jmili Zouhair, Mustapha Ben Abderrahman, Mohamed Zahyani, Miltotax SPRL, Lextra SA, Ismail El Amrani, Farid Benazzouz, Imad Zoufri, Abdel-Ilah Bokhamy, Ismael Al Bouhali, Bahri Messaoud & Cie*

SCS, Mostafa Bouzid, BKN Star SPRL, M.V.S. SPRL, A.B.M.B. SCS, Imatrans SPRL, Reda Bouyaknouden, Ayoub Tahri, Moulay Adil El Khatir, Redouan El Abboudi, Mohamed El Abboudi, Bilal El Abboudi, Sofian El Abboudi, Karim Bensbih, Hadel Bensbih, Mimoun Mallouk, Abdellah El Ghaffouli un Said El Aazzoui vārdā – D. Ribant un I. Ferrant, avocats,

— Eiropas Komisijas vārdā – *W. Mölls un J. Hottiaux*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2016. gada 21. decembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LESD 96. panta 1. punkta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir ticis iesniegts saistībā ar prasību izbeigt pārkāpumu, ko cēlušas *FlibTravel International SA* (turpmāk tekstā – “*FlibTravel*”) un *Léonard Travel International SA* (turpmāk tekstā – “*Léonard Travel*”), sabiedrības, kuras veic regulārus pasažieru pārvadājumus ar autobusiem, pret fiziskām un juridiskām personām, kuras veic attiecīgi taksometru šoferu un taksometru operatoru darbības, par negodīgu konkurenci, kuru, kā pirmās minētās apgalvo, pret tām īsteno otrās minētās.

Atbilstošās Beļģijas tiesību normas

- 3 Briseles reģiona 1995. gada 27. aprīļa rīkojuma par taksometra pakalpojumiem un transportlīdzekļu nomas ar šoferi pakalpojumiem (1995. gada 1. jūnija *Moniteur belge*, 15510. lpp.), kas grozīts ar 2006. gada 20. jūlija rīkojumu (2006. gada 29. septembra *Moniteur belge*) (turpmāk tekstā – “1995. gada 27. aprīļa rīkojums”), 2. panta 1. un 2. punktā ir noteikts šādi:

“1) “taksometru pakalpojumi” – pakalpojumi, kas nodrošina pasažieru pārvadājumus transportlīdzeklī ar šoferi par maksu un kas atbilst šādiem nosacījumiem:

- a) transportlīdzeklis ir automašīnas tipa, jaukta vai mikroautobusa tipa, Karaļa 1968. gada 15. marta Dekrēta par vispārējo regulējumu tehniskajām prasībām, kādām jāatbilst mehāniskajiem transportlīdzekļiem un to piekabēm, to detaļām, kā arī drošības ierīcēm, izpratnē atkarībā no tā uzbūves un aprīkojuma, ir piemērots maksimāli deviņu personu pārvadāšanai, ieskaitot šoferi, un ir paredzēts izmantot šim nolūkam;
- b) transportlīdzeklis ir nodots sabiedriskai lietošanai vai nu no noteiktas stāvvietas uz koplietošanas ceļa vispārējā regulējuma par ceļu policiju izpratnē, vai arī no jebkādas citas vietas, kas nav paredzēta koplietošanas satiksmei;
- c) ja transportlīdzeklis tiek izmantots kā taksometrs, tad pārvadājuma sniegšana attiecas uz visu transportlīdzekli, nevis uz katru atsevišķo vietu tajā vai, ja transportlīdzeklis ar Briseles reģiona valdības atļauju tiek izmantots kā kolektīvs taksometrs, tad pārvadājuma sniegšana attiecas uz katru atsevišķo vietu, nevis uz pašu transportlīdzekli;
- d) galamērķi nosaka klients.

2) “transportlīdzekļu nomas ar šoferi pakalpojumi” – visi pasažieru pārvadājumi par maksu, kurus veic ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, kuri nav taksometru pakalpojumi un kurus nodrošina ar vieglajiem pasažieru transportlīdzekļiem, jaukta tipa transportlīdzekļiem vai mikroautobusiem, izņemot transportlīdzekļus, kas aprīkoti kā ātrās palīdzības automobiļi.”

- 4 Saskaņā ar šī rīkojuma 3. panta pirmo daļu:

“Nevienam nav tiesību bez Valdības atļaujas būt par viena vai vairāku transportlīdzekļu taksometru pakalpojumu operatoru, kuri izbrauc no koplietošanas ceļa vai jebkuras citas vietas, kas ir slēgta koplietošanas satiksmei un kas atrodas Briseles reģionā.”

- 5 Minētā rīkojuma 16. pants ir formulēts šādi:

“Nevienam nav tiesību bez Valdības atļaujas Briseles reģionā būt par automašīnu nomas pakalpojumu ar šoferi operatoru, izmantojot vienu vai vairākus transportlīdzekļus.

Tikai tie operatori, kuriem ir Valdības izsniegta atļauja, var sniegt šos pakalpojumus, to sākumpunkts izmantotājam atrodas Briseles reģionā.

[..]”

- 6 Briseles reģiona valdības 2007. gada 29. marta lēmuma par taksometru pakalpojumiem un transportlīdzekļu nomas ar šoferi pakalpojumiem (2007. gada 3. maija *Moniteur belge*, 23526. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Briseles reģiona valdības 2014. gada 27. marta lēmumu (2014. gada 17. aprīļa *Moniteur belge*), 31. panta 7. punktā ir noteikts, ka vadītājiem ir aizliegts “pievilināt klientus vai tos likt pievilināt citiem”.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 7 Vienošanās par apakškoncesiju, kas noslēgta ar *Brussels South Charleroi Airport*, ietvaros *FlibTravel* un *Léonard Travel* veic regulārus pasažieru pārvadājumus ar autobusu it īpaši starp Briseles *Bruxelles-Midi* staciju (Beļģija) un Šarleruā [*Charleroi*] lidostu (Beļģija).
- 8 2014. gada 21. maijā *FlibTravel* un *Léonard Travel* vērsās pret atbildētājiem pie *tribunal de commerce francophone de Bruxelles* [Briseles frankofonās Komerclietu tiesas] (Beļģija) priekšsēdētāja, lūdzot izbeigt darbības, kuras, kā tās apgalvo, ir pretrunā godīgai tirgus praksei, jo tās tiek veiktas, pārkāpjot 1995. gada 27. aprīļa rīkojuma 2. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktu.
- 9 Savas prasības izbeigt pārkāpumu atbalstam tās norāda, ka *Bruxelles-Midi* stacijā atbildētāji pamatlietā vai personas, kas strādā to labā, pievilina pasažierus, kuri dodas uz Šarleruā lidostu, lai tos apvienotu “mikroautobusa tipa taksometros” un tad, kad tie ir pilni, aizvestu uz šo galamērķi. Tādēļ tās pārmet, ka minētie atbildētāji, grupējot pasažierus, kuriem ir viens galamērķis, praktizē tarifus, ko piemēro pasažieriem, nevis visam transportlīdzeklim, kā arī veic pievilināšanu.
- 10 Ar 2015. gada 11. februāra spriedumu minētās tiesas priekšsēdētājs *FlibTravel* un *Léonard Travel* prasību noraidīja kopumā, uzskatīdams, ka apgalvotie fakti nav pierādīti.
- 11 2015. gada 13. jūlijā prasītājas pamatlietā iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu *cour d'appel de Bruxelles* [Briseles Apelācijas tiesā] (Beļģija).
- 12 Šī tiesa uzskata, ka no 1995. gada 27. aprīļa rīkojuma 2. panta 1. punkta c) un d) apakšpunkta izriet, ka taksometru operatori nedrīkst nedz piešķirt pasažieriem individuālas sēdvietas, nevis visu transportlīdzekli, nedz arī iepriekš noteikt galamērķi. Tāpat tā uzskatīja, ka apstrīdētās darbības ir pievilināšana Briseles reģiona valdības 2007. gada 29. marta lēmuma par taksometru pakalpojumiem un transportlīdzekļu nomas ar šoferi pakalpojumiem, kurā grozījumi izdarīti ar Briseles reģiona valdības 2014. gada 27. marta lēmumu, 31. panta 7. punkta izpratnē. Tā uzskata, ka šīs darbības rada minēto normu pārkāpumu un ir pretrunā godīgai tirgus praksei. Tādēļ minētās darbības esot aizliegtas un uz tām var attiecināt rīkojumu par to izbeigšanu pēc attiecīga ieinteresētās personas pieprasījuma.

- 13 Tomēr iesniedzējtiesai ir šaubas par minēto normu atbilstību LESD 96. panta 1. punktam, jo īpaši ņemot vērā, ka 1995. gada 27. aprīļa rīkojums nav ticis paziņots Eiropas Komisijai.
- 14 Konkrēti tā šaubās par aspektu, vai tajā izskatāmajā lietā ir piemērojams LESD 96. panta 1. punkts, jo šajā normā paredzētie “pārvaldājumi Savienībā” liek domāt par pārrobežu pārvaldājumu raksturu. Tā paskaidro, ka tajā izskatāmajā lietā aplūkojamie pārvaldājumi nav paredzēti vienīgi valsts iedzīvotāju vajadzībām, jo attiecīgajai stacijai un lidostai ir starptautisks raksturs. Turklāt tā šaubās par minētajā normā lietotās frāzes “likmes un [...] nosacījumi” interpretāciju, kā arī par to, vai tajā atļautā konkrētu nozaru aizsardzība ir piemērojama tai transporta nozarei, kas piedāvā taksometru pakalpojumus.
- 15 Šādos apstākļos un pēc tam, kad tā bija uzklusijusi puses par 1995. gada 27. aprīļa rīkojuma normu atbilstību LESD 96. panta 1. punktam, *cour d’appel de Bruxelles* (Beļģija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai LESD 96. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ir piemērojams dalībvalsts taksometru operatoru noteiktajām cenām un noteikumiem, ja:
- a) attiecīgo braucienus ar taksometru laikā tikai retos gadījumos tiek izbraukts ārpus valsts robežām,
 - b) lielu daļu attiecīgo taksometru klientu veido Eiropas Savienības pilsoņi un iedzīvotāji, kuri nav attiecīgās dalībvalsts pilsoņi vai iedzīvotāji, un
 - c) konkrētajos lietas apstākļos strīdīgie braucieni ar taksometru ļoti bieži pasažierim ir tikai garāka ceļojuma posms, kura galamērķis vai izbraukšanas punkts ir cita Eiropas Savienības dalībvalsts, kas nav attiecīgā Savienības dalībvalsts?
- 2) Vai LESD 96. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ir piemērojams tādiem izmantošanas noteikumiem, izņemot noteikumus par braukšanas maksām un noteikumus par atļaujas veikt attiecīgo pārvaldāšanas darbību iegūšanu, kā šajā lietā – aizliegumam taksometru operatoriem pasažiera rīcībā nodot vienu atsevišķu vietu, nevis visu transportlīdzekli, un aizliegumam šiem operatoriem pašiem noteikt klientiem piedāvātā brauciena galamērķi, kā rezultātā šiem operatoriem tiek liegts veidot tādu pasažieru grupas, kuriem ir viens galamērķis?
- 3) Vai LESD 96. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to ir aizliegti, izņemot ar Komisijas atļauju, tādi pasākumi kā otrajā jautājumā minētie:
- a) kuru vispārējais mērķis citu mērķu starpā ir aizsargāt taksometru operatorus pret transportlīdzekļu nomas ar šoferi uzņēmumu konkurenci un
 - b) kuru īpašais mērķis konkrētajos šīs lietas apstākļos ir aizsargāt autobusu operatorus pret taksometru operatoriem?
- 4) Vai LESD 96. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to ir aizliegts, izņemot ar Komisijas atļauju, tāds pasākums, ar kuru ir noteikts aizliegums taksometru operatoriem pievilināt pasažierus, ja šā pasākuma sekas ir tādas, ka šajos konkrētajos lietas apstākļos tiek samazināta to iespēja iegūt konkurējošā autobusu pakalpojuma klientus?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 16 Ar otro jautājumu, kurš jāizskata vispirms, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 96. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas ir piemērojams tādām valsts tiesiskajam regulējumam kā pamatlīdētā, kurā ir regulēti nosacījumi, ar kādiem sniedzami taksometru pakalpojumi.
- 17 Šajā normā ir paredzēts, ka dalībvalstīm ir aizliegts bez Komisijas atļaujas pārvaldājumiem Savienībā uzlikt tādas likmes un izvirzīt tādas nosacījumus, kas kaut mazliet atbalsta vai aizsargā viena vai vairāku uzņēmumu vai nozaru intereses.

- 18 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, lai interpretētu Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un tā tiesiskā regulējuma mērķi, kurā tā ietilpst (spriedums, 2016. gada 16. novembris, *Hemming u.c.*, C-316/15, EU:C:2016:879, 27. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 19 Šajā ziņā no LESD 96. panta 1. punkta izriet, ka tā mērķis ir regulēt valstu tiesiskos regulējumus, kas piemērojami pārvaldījumiem Savienībā saistībā ar cenām un nosacījumiem, kas kaut mazliet atbalsta vai aizsargā viena vai vairāku “uzņēmumu” vai konkrētu nozaru intereses.
- 20 Šīs normas mērķis ir izvairīties no tā, ka dalībvalstis pieņemtu pasākumus, kuru rezultātā netieši tiktu atbalstītas vai aizsargātas tā attiecīgā tirgus dalībnieka klientu intereses, kurš tiem piemēro minētās cenas vai nosacījumus, nevis pasākumus citu tirgus dalībnieku atbalstam vai aizsardzībai, kuri konkurē ar attiecīgo tirgus dalībnieku.
- 21 Šo interpretāciju apstiprina LESD 96. panta 2. punkts, atbilstoši kuram Komisijai, pirms atļaut ar LESD 96. panta 1. punktu principā aizliegtu pasākumu, ir jāņem vērā attiecīgās reģionālās ekonomikas politikas prasības, mazāk attīstītu reģionu vajadzības, kā arī problēmas reģionos, kurus iespaido politiskais stāvoklis.
- 22 Līdz ar to LESD 96. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas nav piemērojams tādām tiesiskajām regulējumiem kā pamatlieta.
- 23 Pretējā interpretācija, kuru atbalsta atbildētāji pamatlieta, apdraudētu LESD 58. panta lietderīgo iedarbību, kas saskaņā ar LESD 91. pantu nozīmē, ka pakalpojumu sniegšanas brīvības principu piemērošana transporta jomā ir jāīsteno, ieviešot kopējo transporta politiku (skat. spriedumu, 2010. gada 22. decembris, *Yellow Cab Verkehrsbetrieb*, C-338/09, EU:C:2010:814, 30. punkts), jo tādējādi LESD 96. panta 1. punkta sekas būtu tādas, ka tiešā veidā tiktu aizliegta lielākā daļa pasākumu, kurus varētu uzskatīt par pārvaldījumu pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu, Savienības likumdevējam nemaz nepieņemot šādu normu.
- 24 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka LESD 96. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas neattiecas uz tādiem taksometru operatoriem piemērojamiem ierobežojumiem, kādi aplūkoti pamatlieta.
- 25 Ņemot vērā uz otro prejudiciālo jautājumu sniegto atbildi, uz pārējiem uzdotajiem jautājumiem nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 26 Attiecībā uz pamatlīetas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

LESD 96. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas neattiecas uz tādiem taksometru operatoriem piemērojamiem ierobežojumiem, kādi aplūkoti pamatlieta.

[Paraksti]